

Çocuğunuz merak ediyorsa

Nuran Çakmakçı
ncakmakci@hurriyet.com.tr
AILECE

Bebekler dünyaya geldikleri andan itibaren bir keşif serüveninin içine girerler. Karanlık, uğultulu seslerin olduğu bir sığınan içinden çıkıp bambaşka ve hiç tanımadıkları bir dünyaya adım atmak hiç de kolay değildir. Bebeğin ilk dönemlerindeki merakı tamamen içgüdüsel olsa da bilinçlenmeye başladıkça bu merak yerini farkında olunan sorular serisine bırakır.

Çocukların etraflarını tanıma ve anlamlandırma için kullandıkları çeşitli yöntemler olur. Özellikle konuşmaya başlamadan önceki dönemde en sık başvurdukları yöntem gözlemdir. Hem görsel hem de işitsel olarak etraftaki tüm uyarılara açık olurlar. Merak ettikleri soruları dile getiremedikleri için gözlem yaparak sorularına cevap bulmaya çalışırlar. Ebeveynlere söylenen "siz ne yaparsanız çocuğunuz da onu yapar" sözünün altında yatan neden de işte çocukların bu gözlem yetenekleriyle ilgilidir.

Konuşmaya başladıkları dönemden itibaren ise çocuklar meraklarını sordukları sorularla gidermeye çalışırlar. Özellikle 2 yaştan itibaren en fazla kullandıkları soruların başında "neden" sorusu gelir. Bu yaştaki çocuk etrafı ile oldukça fazla iletişim kurmaya başlar. Bebeklik ve ilk çocukluk dönemindeki yürüme, konuşma, bezi bırakma gibi kendiyile ilgili aşamaları kaydettikten sonra ilgileri dış dünyaya yani çevrelerine doğru iyice yönelir. Ona öğretilen neden-sonuç ilişkilerinden yola çıkarak kendisi de yeni sorular

üretmeye başlar.

Çocukların merak etmesi ve soru sorması gelişimleri için beklenen ve sağlıklı bulunan bir basamaktır. Soru soran çocuğun yeni bilgilere açık olduğu, çevresiyle ve dünyada olanlarla ilgili olduğu düşünülmelidir. Bu nedenle onların soruları ciddiye alınmalı ve geçiştirici cevaplardan kaçınılmalıdır.

Peki neredeyse konuşmayı öğrenmesiyle başlayan bu sorulara

cevap verirken ebeveynler nelere dikkat etmeli? Çocuk ve gençler konusunda uzman Klinik Psikolog Cemre Soysal, işte bu soruların yanıtını veriyor:

• Çocuğunuz ve sorularını ciddiye alın

Çocukların ilk olarak dikkat ettikleri unsur ciddiye alınmak ve ilgi görmektir. Çocuğunuz belki de yalnızca sizin dikkatinizi çekebilmek için bir soru soruyor olabilir. Onun sorusunu

önemsediğimizi hissettirin. Size basit veya saçma gelse dahi sorusuna cevap verin.

• Ona cevap verirken dürüst olun

Çocuklar bazen sizi zorlayacak sorular sorabilir. Özellikle ölüm, cinsellik, din gibi sorular aileleri en fazla zorlayan konulardandır. Böyle durumlarda onlara gerçek olmayan cevaplar vermeyin. O anda çocuğunuzun merakını gidereyim derken

güvenini kırarak bir hareket yapmış olursunuz. Dürüst olun ve bu konuyu nasıl anlatacağınızı biraz düşüneceğinizi ve ona sonra cevap vereceğinizi söyleyin. Zorlanmanız durumunda bir uzmandan yardım almanız iyi olacaktır.

• İletişim becerilerini önemseyin

Onun sorularını dinlerken ve ona cevap verirken karşı karşıya oturup sohbet eder pozisyonu

alabilirsiniz. Özellikle göz temasının çocuklar için etkili bir iletişim aracı olduğunu unutmayın. Bilhassa onu korkutan bir konuda sordukça sorular için sizin beden dilinizin çok büyük bir etkisi vardır. Sizin sakin olduğunuzu görürse o da sakinleşecektir.

• Yaşına uygun cümleler kurun

Çocuğunuzun sorularına cevap verirken onun kafasını daha da bulandıracak karmaşık cümlelerden, ifadelerden kaçın. Mümkün olduğu kadar kısa cümleleri ve somut örnekleri seçmeniz onun merakını gidermenize yardımcı olacaktır. Eğer sorduğu soruya dair yaşantısal örnekleriniz varsa onların da çocuğunuzla paylaşmanız somutlaştırma adına faydalı olabilir.

• Bilgiyi beraber arayın

Çocuğunuzun tüm sorularına cevap vermek yerine zaman zaman siz de ona soru sorabilirsiniz. Örneğin "Anne neden çimleri suluyorlar?" diye sorduğunda "Sence neden olabilir" diyerek onun da fikir üretmesini sağlayabilirsiniz. Özellikle yaş biraz daha büyük çocuklar için, bilgiye nereden ulaşabilecekleri konusunda yardımcı olmak da yeni soruların cevaplarını ararken iyi bir rehberlik sağlayacaktır.

• Sizin cevaplarınız onun düşünme şeklini iskelesidir

Çocukluk döneminde sorularına ciddi cevap alan çocukların, düşünme becerilerinin geliştiği bilinmektedir. Sizin rasyonel, neden-sonuç ilişkisine dayalı vereceğiniz cevaplar ileriki yaşlarda çocuğunuzun kendi sorularına cevap ararken vereceği cevapların ve düşünme şeklinin temelini oluşturacaktır. Bu nedenle nasıl düşünen bir birey olmasını istiyorsanız, cevaplarınızı bugünden o yöntemle vermeye önem verin.